

วิธีดำเนินการวิจัย และการรวบรวมข้อมูล

ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างละเอียด โดยจะกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย คำถามเพื่อการวิจัย ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 10
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 10

คำถามเพื่อการวิจัย

1. กิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ มีการจัดกิจกรรมอะไรบ้าง
2. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษามีอะไรบ้าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอทุกคน ในเขตการศึกษา 10 ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่ง

กระจายอยู่ในเขต 7 จังหวัด คือ จังหวัดอุบลราชธานี ยโสธร ร้อยเอ็ด มหาสารคาม กาฬสินธุ์ นครพนม และมุกดาหาร รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น จำนวน 305 คน .

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศ การศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 10 ที่จัดหรือปฏิบัติเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษา ในระดับอำเภอ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่ศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอได้พบใน การจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในงานทุกงาน คือ จำนวน 11 งาน ซึ่งงานใน แต่ละงานดังกล่าวข้างต้นนั้น จะมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมนิเทศการศึกษา อยู่งานละ 6 คำ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นเอง โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษา เอกสาร ตำรา บทความ ที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
2. ศึกษาถึงลักษณะงานนิเทศการศึกษา และกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ตามลักษณะของนักการศึกษาไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
3. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานนิเทศการศึกษา โดยเน้นลักษณะงาน และกิจกรรมการนิเทศการศึกษา
4. ระบุงานการนิเทศการศึกษา แล้วจำแนกลักษณะของกิจกรรมการนิเทศ การศึกษาที่จัดหรือปฏิบัติเกี่ยวกับงานการนิเทศการศึกษาในแต่ละงานเพื่อนำไปสร้างแบบ สอบถามโดยดำเนินการดังรายละเอียดต่อไปนี้คือ.-

4.1 ระบุงานนิเทศการศึกษาออกเป็น 12 งาน คือ 1) การบริหาร งานนิเทศการศึกษา 2) การวางแผนการนิเทศการศึกษา 3) การพัฒนาบุคลากร

4) การพัฒนาหลักสูตร 5) การจัดการเรียนการสอน 6) การจัดตั้งอำนวยการ
 สะดวกและวัสดุอุปกรณ์ 7) การเผยแพร่วิชาการและนวัตกรรม 8) การบริการพิเศษ
 อื่น ๆ 9) ความสัมพันธ์กับชุมชน 10) การวิจัย 11) การประเมินผล 12) การ
 ส่งเสริมความเป็นผู้นำให้กับครู งานนิเทศการศึกษาทั้ง 12 งานนี้ระบุมาจากนักการ-
 ศึกษาต่าง ๆ และหน่วยงานทางการศึกษาคือ อูชิโอะและแม็คคินลีย์ เบ็น เอ็ม แอวริส
 เสวียริงเจน และหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

4.2 จำแนกลักษณะของกิจกรรมการนิเทศการศึกษาที่จัดหรือปฏิบัติ
 เกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาในแต่ละงานเพื่อนำไปสร้างเป็นแบบสอบถาม กล่าวคือใน
 ตอนที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาได้ จำนวน 108 ข้อ และในตอนที่ 3
 เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาได้ จำนวน 33 ข้อ และมี
 ปัญหาหรืออุปสรรคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาแบบปลายเปิด
 อีก 1 ข้อ

4.3 ปรับปรุงงานนิเทศการศึกษาและกิจกรรมการนิเทศการศึกษาร่วมกับ
 อาจารย์ที่ปรึกษา กล่าวคือในข้อ 4.1 จากงานนิเทศการศึกษา 12 งาน คงเหลือ
 11 งาน โดยตัดงานการส่งเสริมความเป็นผู้นำให้กับครูออกไป และในข้อ 4.2
 จากตอนที่ 2 ที่มีจำนวน 108 ข้อ คงเหลือ 57 ข้อ และในตอนที่ 3 ที่มีจำนวน
 33 ข้อ คงเหลือ 20 ข้อ ส่วนคำถามแบบปลายเปิด 1 ข้อ คงเหลือไว้เหมือนเดิม
 แล้วนำไปสร้างเป็นแบบสอบถามชุดแรก

5. นำแบบสอบถามชุดแรกไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการ
 นิเทศการศึกษาคงนี้คือ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สปช. 1 ท่าน ศึกษานิเทศก์ สปช.
 ผู้รับผิดชอบเขตการศึกษา จำนวน 12 เขต จำนวน 12 ท่าน ศึกษานิเทศก์จังหวัด
 จำนวน 6 ท่าน และศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 12 ท่าน รวมจำนวนผู้เชี่ยวชาญ
 และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งสิ้น จำนวน 31 ท่าน จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ไ้มาทั้งหมดมา
 แจกแจงความถี่ โดยวิเคราะห์จากจำนวนความถี่ที่ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องเลือกว่า
 ใ้ปฏิบัติหรือจัดให้มีขึ้นจริงเกี่ยวกับงานนิเทศมากที่สุดตามลำดับ แล้วจึงนำข้อมูลเหล่านี้
 ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และทำการปรับปรุงกิจกรรมการนิเทศการศึกษา

ในตอนที 2 จากกิจกรรมทั้งหมด 23 กิจกรรม ปรับปรุงเหลือเพียง 12 กิจกรรม ดังนี้คือ
 1) การเสนอข้อมูลเป็นกลุ่ม 2) การอภิปราย 3) การบรรยายโดยใช้สื่อประกอบ
 4) การระดมสมอง 5) การประชุมกลุ่มย่อย 6) การบรรยาย 7) การสาธิต
 8) การวิเคราะห์และศึกษาค้นคว้า 9) การเขียนเขียน 10) การจกนิทรรศการ
 11) การสัมภาษณ์เฉพาะบางเรื่อง 12) การปฏิบัติตามคำแนะนำ และในตอนที 3
 ได้ปรับปรุงปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาจากจำนวน 20 ข้อ
 ลดลงเหลือเพียง 10 ข้อ ส่วนปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่เป็นแบบปลายเปิด
 จำนวน 1 ข้อ ได้คงไว้เหมือนเดิม

6. นำแบบสอบถามที่ได้จากการดำเนินการในข้อ 5. ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา
 วิทยาลัยนพนธ์ตรวจสอบเพื่อขอความเห็นชอบ หรือแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางค่านิเทศการศึกษา
 ช่วยพิจารณาปรับปรุง โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิครั้งนี้คือ อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 3 ท่าน และจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่
 เกี่ยวข้องทางค่านิเทศการศึกษ่อีก 4 ท่าน รวมทั้งสิ้น 7 ท่าน

8. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
 ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยนพนธ์ โดยมีการปรับปรุงแก้ไขในตอนที 2 และตอนที 3

9. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาและแก้ไขปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่ม
 ประชากรทั้งหมด

(ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน
 7 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพ เคยเป็นครูปฏิบัติการสอนมาแล้ว
 หรือไม่ เคยเป็นผู้บริหารโรงเรียนมาแล้วหรือไม่ คำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์มาแล้ว
 และวุฒิการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ อำเภอ ที่จัดหรือปฏิบัติเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 10 มีจำนวน 49 ข้อ ซึ่งครอบคลุมงานหลักทั้ง 11 งาน คือ งานด้านการบริหาร งานนิเทศการศึกษา งานด้านการวิจัย งานด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา งานด้านการพัฒนาบุคลากร งานด้านการพัฒนาหลักสูตร งานด้านการจัดการเรียนการสอน งานด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์งานด้านการเผยแพร่วิชาการและนวัตกรรม งานด้านการบริการพิเศษอื่น งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และงานด้านการประเมินผล ซึ่งในแต่ละงานมีกิจกรรมการนิเทศการศึกษาให้เลือกทั้งหมด 12 กิจกรรม ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ผู้ตอบเลือกตอบได้มากกว่า 1 กิจกรรม นอกจากนี้ยังมีชื่อกิจกรรมการนิเทศการศึกษาอื่น ๆ อีก 1 ชื่อกิจกรรม รวมเป็น 13 ชื่อกิจกรรม เพื่อให้ผู้ตอบคำถามได้ระบุชื่อกิจกรรมที่ท่านได้ปฏิบัติกิจกรรมอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากรายการของกิจกรรมการนิเทศการศึกษาที่ได้กำหนดไว้แล้ว ลงในชื่อกิจกรรมอื่น ๆ (โปรดระบุ) นั้นด้วย

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open - ended) มีจำนวน 11 ข้อ ซึ่งเป็นงานหลักทั้ง 11 งาน ดังได้กล่าวมาแล้วในตอนที่ 2 งานหลักทั้ง 11 งานนั้น ในแต่ละงานจะมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาอยู่ 6 ด้านด้วยกันคือ 1) ปัญหาด้านบุคลากร 2) ปัญหาด้านงบประมาณ 3) ปัญหาด้านเวลา 4) ปัญหาด้านขวัญและสวัสดิการ 5) ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ 6) ปัญหาด้านอื่น ๆ (เรื่องอื่น ๆ)

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและใช้บริการทางไปรษณีย์ เป็นบางส่วนโดยส่งแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 305 ฉบับ ได้รับคืนมา 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.36 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 290 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.08 ของ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์โดยคำนวณค่าร้อยละ (Percentage) และเรียงลำดับความถี่

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าร้อยละ (Percentage) พร้อมทั้งบรรยายประกอบตาราง

สูตรการหาค่าร้อยละคือ

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม} \times 100}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอที่จัดหรือปฏิบัติเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาในระดับอำเภอ วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าร้อยละ (Percentage) พร้อมทั้งบรรยายประกอบตาราง ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ (โปรแกรม) ถ้ามีในข้อใด ก็ให้นำเสนอไปพร้อมกันด้วย

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ ซึ่งเป็นแบบปลายเปิดนั้น วิเคราะห์โดยการรวบรวมข้อมูลที่เป็นสภาพของปัญหาที่ศึกษานิเทศก์อำเภอเผชิญอยู่ แล้วเรียงลำดับตามความถี่สูงสุดของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามลำดับ และคิดเป็นร้อยละ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย